
	Dato: 27.02.2025 Side: 1 / 10 Versjon: 1.0
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter for sprøyter, infusjonsposer, kassetter og lignende

- Farger og utforming

	Dato:27.02.2025 Side:2 / 10 Versjon: 1.0
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

Innhold

1. Bakgrunn.....	3
2. Krav til etikett.....	3
2.1. Mål og skrift	3
2.2. Størrelse.....	4
2.3. Lim og papir.....	4
3. Utforming.....	5
3.1. Etiketter for antagonist.....	6
3.2. Etikettens farge.....	6
4. Retningslinjer i HSØ	8
4.1. Forvaltning av legemiddeletiketter i regional bestillingskatalog.....	8
4.2. Utvikling av nye etiketter eller revidering av etiketter	8
5. Litteratur.....	10

	Dato: 27.02.2025 Side: 3 / 10 Versjon: 1.0
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

1. Bakgrunn

Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg (RLH) samarbeidet med Standard Norge i 2016-2017 i utarbeidelsen av en nasjonalt standard for merking av sprøyter, infusjonsposer, kassetter og lignende; NS 7400:2017. Standarden er nå faset ut og erstattet av en felles europeisk standard NS-EN ISO 26825:2022, og det vil derfor ikke lenger foreligge en egen nasjonal standard for farger og utforming av brukerpåførte etiketter for merking av sprøyter, infusjonsposer, kassetter og lignende.

En tydelig og standardisert merking av legemidler til injeksjon og infusjon vil redusere uønsket variasjon og øke pasientsikkerheten på tvers av helseforetak. De fleste helseforetak i HSØ har innført den nasjonale standarden.

Den nasjonale standarden ble i sin tid utarbeidet:

- For å oppfylle forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp skal etikettene i tillegg til legemiddelnavn og styrke inneholde navn på pasient, dato og klokkeslett for opptrekk og signeringsfelt for den som har utført oppgaven.
- Etikettene er utformet i to størrelser for å kunne benyttes til alle sprøyter, infusjonsposer, kassetter og lignende.
- Legemidlene suxametonium og adrenalin trykkes på henholdsvis rød og lilla etikett i samsvar med tilsvarende legemidler i samme gruppe. Heparin, Protamin og antiemetika er skrevet med sort skrift på hvit etikett. Dette avviker fra den europeiske ISO standarden.

Det er også utarbeidet en bestillingskatalog gjennom Byråservice. RLH ønsker derfor å videreføre standarden som en regional anbefaling. Innholdet skal samsvare med tidligere NS 7400:2017.

Sykehusene i Helse Sør-Øst er på god vei til innføring av lukket legemiddelsløyfe (LLS). I den forbindelse vil etiketter skrives ut fra MetaVision. Per nå er ikke etiketter fra MetaVision fargemerket, men det kan bli aktuelt å videreutvikle programmet slik at dette senere vil kunne tilbys. Behovet for fortrykte fargeetiketter vil da vurderes.

2. Krav til etikett

Standarden gir oversikt over legemiddelgrupper med tilhørende farger, med fargekoder til bruk for innstilling for skriver og til bruk for trykkeri.

2.1. Mål og skrift

Beskrivelse	Liten etikett	Stor etikett
Etikettstørrelse	90 mm x 12 mm	90 mm x 50 mm
Font	Helvetica Neue	Helvetica Neue
Legemiddelnavn	77 Bold Condensed 20pt	77 Bold Condensed 20pt
Annen tekst	47 Light Condensed 10pt, -30 kerning	47 Light Condensed 10pt, -30 kerning

Tabell 1: Etikettens utforming, mål og skrift

	Dato: 27.02.2025 Side: 4 / 10 Versjon: 1.0
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

2.2. Størrelse

Etikettene produseres på rull i to størrelser, se figur 1. Underliggende papir skal være perforert for enkel avrivning. Hver rull inneholder 500 etiketter.

Figur 1: Eksempel på små og stor etiketter på rull

Små etiketter kan brukes på sprøyter og kan brettes som «flagg» rundt slanger og små sprøyter, se figur 2. Store etiketter kan brukes til sprøyter, infusjonsposer, kassetter og lignende.

Figur 2: Eksempler på bruk av etiketter og «flagg» på sprøyter og slanger

2.3. Lim og papir

Papirtypen skal være pharmamatt, lett skrivbar med kulepenn og skal ikke smitte ved berøring eller ved kontakt med væske.

Etiketten skal være selvklebende og tåle følgende prøving:

- Etikettens lim skal kunne sitte på sprøyter, infusjonsposer, kassetter og lignende i minst 24 timer ved $(23 \pm 2)^\circ\text{C}$.
- Sprøyte med etikett senkes i en 50% blanding av isopropanol og vann i 5 minutter, heves vertikalt ut av væsken og tørkes i 5 minutter.

	Dato: 27.02.2025 Side: 5 / 10 Versjon: 1.0
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

- Etiketten skal etter denne prøvingen sitte fast ved berøring, den skal ikke krølle seg eller løsne i hjørner.

3. Utforming

Legemiddelets navn skal trykkes på etikettens fargefelt og være plassert øverst. For legemidler som brukes i standardiserte styrker trykkes etiketter med ferdigtrykket konsentrasjon, se figur 3a.

For legemidler som kan brukes i ulike styrker, trykkes etiketten med hvitt felt foran benevningen, dette for å kunne skrive aktuell sluttstyrke for hånd, se figur 3b. Disse etikettene omtales også som «blanke» etiketter.

Figur 3: Eksempler på stor a) etikett med og b) uten ferdig utfylt blandingsforhold

Figur 4: Eksempler på liten etikett med og uten ferdig utfylt styrke

	Dato: 27.02.2025 Side: 6 / 10 Versjon: 1.0
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

Figur 5: Eksempler på etikett på mindre sprøyter, infusjonspose og ECO flac

3.1. Etiketter for antagonister

For å markere legemidler med motsatt virkning (antagonister) er disse utformet med 1 mm skråstilte striper vendt fra nedre venstre hjørne mot øvre høyre hjørne (45 ± 5)°, se figur 6.

Legemiddelnavnet for legemiddel med motsatt virkning (antagonister) skal ligge på hvit bakgrunn der toppen av legemiddelnavnet skal være adskilt fra de diagonale stripene med minst 0,5 mm.

Figur 6: Eksempel på etikett for antagonister

3.2. Etikettens farge

Legemiddelgruppene er tildelt farger og informasjon om bruk av farge og har betydning både for dem som skal lese og forstå etikettene og for dem som skal lage etikettene, se:

- Tabell 2 med oversikt over legemiddelgrupper med tilhørende farger
- Tabell 3 med spesifisering av fargekoder for skjerm og trykkeri

	Dato: 27.02.2025 Side: 7 / 10 Versjon: 1.0
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

Legemiddelgruppe og fargekode	
Innledningsmiddel	
Benzodiazepiner	
Benzodiazepiner - antagonist	
Muskelrelaksantia	
Muskelrelaksantia – reverserende middel	
Opioider	
Opioider – antagonist	
Vasopressorer	
Hypotensive midler	
Lokalanestetika	
Antikolinerge middel	
Annet	

Tabell 2: Oversikt over legemiddelgrupper med tilhørende farger

RGB angir farge for innstilling til bruk på skjerm. CMYK og Pantone® angir innstillinger for trykkeri

Farge	RGB	CMYK	Pantone® Matching System (PMS)
	Yellow RGB 255.255.0	C0 – M0 – Y100 – K0	Pantone® Process Yellow
	Orange RGB 255.102.0	C0 – M50 – Y100 – K0	Pantone® Orange 144
	Warm Red 245.64.41	C0 – M100 – Y100 – K0	Pantone® Red 185
	Blue RGB 133.199.227	C59 – M2 – Y5 – K0	Pantone® Blue 297
	Violet RGB 222.191.217	C18 – M27 – Y0 – K0	Pantone® Violet 256
	Grey RGB 194.184.171	C0 – M4 – Y9 – K24	Pantone® Grey 401
	Green RGB 163.217.99	C41 – M0 – Y80 – K0	Pantone® Green 367
Hvit	RGB 255.255.255	0.0.0.0	Hvit

Tabell 3 Spesifikasjon av fargekoder for skjerm og trykkeri

	Dato: 27.02.2025 Side: 8 / 10 Versjon: 1.0
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

4. Retningslinjer i HSØ

4.1. Forvaltning av legemiddeletiketter i regional bestillingskatalog.

Det er etablert en «Etikettgruppe» i RLH som har ansvaret for å godkjenne hvilke etiketter som skal inngå i den regionale bestillingskatalogen for Helse Sør Øst. Byråservice har p.t. oppdraget med å lage katalog og trykke etiketter. Byråservice har utviklet en elektronisk katalog, som kan lastes inn i innkjøpssystemene til helseforetakene. Det finnes også en Excel-katalog med bilder.

Etikettene lagerføres på følgende måte:

- De mest høyfrekvente etikettene lagres av Sykehuspartner på Forsyningssenteret (FS).
- Etiketter med lavere forbruk lagres hos Byråservice. Disse etikettene har noe høyere pris pr. rull. Byråservice justerer selv antall etikettruller de lagerfører, basert på forbruk.
- Etiketter med veldig lavt forbruk trykkes kun på bestilling. Disse etikettene får et ytterligere påslag i pris pr. rull.
- Ved bestilling av store volum trenger Sykehuspartner (FS) og Byråservice noen måneder planlegging og trykkesid.

4.2. Utvikling av nye etiketter eller revidering av etiketter

- **«Etikettgruppen»**
 - Godkjenner nye etiketter og endringer av eksisterende etiketter som meldes av helseforetakene.
 - Varsler Byråservice om nye etiketter, eller endringer på eksisterende etiketter. Byråservice legger disse til i bestillingskatalogen. Byråservice starter ikke trykking av etiketter før etikett er godkjent av etikettgruppen
 - Vedlikeholder bestillingskatalogen ved å melde endringer inn til Byråservice.
- **Prinsipper for at nye etiketter skal tas inn i katalogen:**
 - Forbruket av den aktuelle etiketten må være stort nok i eget Helseforetak i forhold til de utviklingskostnader som påløper det enkelte foretak.
 - Ferdig utfylte etiketter (styrker og utblandinger) skal følge maler i MetaVision (HSØ).
 - Det Helseforetak som bestiller ny(e) etikett(er) må dekke utviklingskostnader hos Byråservice og kostnader ved 1. gangs trykk.
 - Ved bestilling av nye ferdig utfylte etiketter (styrke og utblandingsforhold) skal det også lages en «blank» etikett hvor legemidlets navn, og styrkebenevning er trykket og hvor legemiddelstyrke må skrives inn for hånd (hvis den ikke finnes fra før).

	Dato: 27.02.2025 Versjon: 1.0 Side: 9 / 10
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

- **Følgende regler for navnsetting av etiketter er nedfelt i RLH:**
 - **Generisk navn:**
 - Skrives uten salt.
 - Norsk skrivemåte (med bruk av «k» i stedet for «c» og «ks» i stedet for «x») som samsvarer med MetaVision.
 - **Etiketter med blandeforhold:**
 - Utblandingsvæske skrives helt ut, f.eks NaCl skrives Natriumklorid
 - **Benevning:**
 - IE, U, IU etc er i MetaVision oppført som E, dette videreføres på etikettene.
 - Styrke betegnes hovedsakelig mg/ml, g eller mmol/ml. For utblandete legemidler bør det være lik benevnelse på etikett, i sprøytepumpeprotokoll og i MetaVision. Hovedsakelig benyttes mg/ml. Grunnet begrensninger i enkelte sprøytepumper er det nødvendig at antall desimaler begrenses til 2. Dette medfører at for enkelte legemidler vil styrke være angitt som mikrog/ml.
 - **Følgende er bestemt av etikettgruppen:**
 - For alle etiketter skal det finnes et «blankt» alternativ. Dvs. Kun legemiddelnavn og benevning er ferdigtrykket – styrken må skrives for hånd i hvitt felt.
 - Alle store hvite lapper skal ha svart ramme. Små etiketter skal ikke ha svart ramme
- **Kontaktpersoner og mailadresser:**

«Etikettgruppen» i RLH:
Kjell Tore Myre Kjell.Tore.Myre@ahus.no
Laila Irene Bruun LBR@ous-hf.no
Caroline Thy Nguyen caroline.thy.nguyen@sahf.no
Marit Bue marit.bue@sykehuset-innlandet.no
Byråservice: post@byraservice.no
Forsyningscenteret: rfl@helse-sorost.no

	Dato:27.02.2025 Side:10 / 10 Versjon: 1.0
Regional anbefaling for brukerpåførte etiketter – Farger og utforming	Utarbeidet av: Regionalt legemiddelhåndteringsutvalg

5. Litteratur

- Forskrift av 3. april 2008 nr. 320, inkludert endringer fra 2022, om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp
- Rundskriv. Legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp. IS-7/2015
- NS-ISO 26825:2022 Anaesthetic and respiratory equipment -- User-applied labels for syringes containing drugs used during anaesthesia -- Colours, design and performance – skrifttype og skriftstørrelse.